

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1982-1983

27 JANUARI 1983

Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 573, 590, 1338 en 617 van het Gerechtelijk Wetboek

VERSLAG

**NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
JUSTITIE UITGEBRACHT
DOOR DE HEER VAN IN**

Tijdens de inleidende bespreking wordt gesteld dat met betrekking tot de bevoegdheid *ratione summae* van de vrederechter, in de oorspronkelijke tekst van het Gerechtelijk Wetboek (wet van 10 oktober 1967) een zogenaamd plafondbedrag van 25 000 frank was vooropgesteld.

De wet van 29 november 1979 heeft dit bedrag verhoogd tot 50 000 frank. Het huidig voorstel strekt tot een nieuwe verhoging van dit bedrag tot 75 000 frank.

Een lid merkt op dat het voorstel zich beperkt tot wijzigingen in de zuivere bevoegdheidsregeling van de vrederechter en dat in geen artikel is voorzien om ook artikel 617 van het Gerechtelijk Wetboek (dat de aanleg inzake geldsommen bepaalt) te wijzigen. De Commissie besluit dan ook de verwijzing naar artikel 617 van het Gerechtelijk Wetboek in het opschrift van het voorstel te schrappen.

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

Vaste leden : de heren Cooreman, voorzitter; Boel, de dames Delruelle-Ghobert, De Pauw-Deveen, de heer Egelmeers, Mevr. L. Gillet, de heer Goossens, Mevr. Herman-Michielsens, de heren Lallemand, Pede, Mevr. Pétry, de heer Pouillet, de dames Remy-Oger, Staels-Dompas, de heren Vanderpoorten, Van Rompaey, Verbist, Wathelet, Weckx en Van In, verslaggever.

Plaatsvervangers : de heren Gijs, Hoyaux, Lagae, Seeuws, Uyttendaele en Vanderborgh.

R. A 12484

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

273 (1981-1982) : N° 1 : Ontwerp van wet.

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1982-1983

27 JANVIER 1983

Proposition de loi modifiant les articles 573, 590, 1338 et 617 du Code judiciaire

RAPPORT

**FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR M. VAN IN**

Au seuil de la discussion, un intervenant déclare que le texte initial du Code judiciaire (loi du 10 octobre 1967) avait prévu que la compétence *ratione summae* du juge de paix ne pouvait excéder la limite de 25 000 francs.

La loi du 29 novembre 1979 a porté ce montant à 50 000 francs. La proposition à l'examen vise à l'augmenter une nouvelle fois en le portant à 75 000 francs.

Un membre fait observer que la proposition vise uniquement à modifier les compétences du juge de paix et qu'aucun de ses articles ne prévoit de modifier l'article 617 du Code judiciaire (qui détermine le ressort pour ce qui est des demandes ayant pour objet une somme d'argent). La Commission décide par conséquent de supprimer la référence à l'article 617 du Code judiciaire, qui figure dans l'intitulé de la proposition.

Ont participé aux travaux de la Commission :

Membres effectifs : MM. Cooreman, président; Boel, Mmes Delruelle-Ghobert, De Pauw-Deveen, M. Egelmeers, Mme L. Gillet, M. Goossens, Mme Herman-Michielsens, MM. Lallemand, Pede, Mme Pétry, M. Pouillet, Mmes Remy-Oger, Staels-Dompas, MM. Vanderpoorten, Van Rompaey, Verbist, Wathelet, Weckx et Van In, rapporteur.

Membres suppléants : MM. Gijs, Hoyaux, Lagae, Seeuws, Uyttendaele et Vanderborgh.

R. A 12484

Voir :

Document du Sénat :

273 (1981-1982) : N° 1 : Proposition de loi.

Verder zet hetzelfde lid uiteen dat, om het voorstel te motiveren, wel enigszins ruimer moet worden gekeken dan naar de stijging van de index van de kleinhandelsprijzen zoals die zich tussen 1963 (index 113,19) en mei 1982 (index 348,48) heeft ontwikkeld.

Hierbij inspelend wordt van de kant van de Minister van Justitie opgemerkt dat het voorstel tot grotere consequenties leidt dan men zich op het eerste gezicht zou kunnen voorstellen en dat de bezwaren tegen de aanneming van het voorstel legio zijn.

In de eerste plaats zou de aanneming van het voorstel tot meeruitgaven aanleiding geven die op minstens 54 miljoen frank moeten worden geraamd, te meer daar men nog rekening moet houden met de gevolgen die voortspruiten uit het aanvaarden van de herziening zoals bepaald door de wet van 29 november 1979 (d.i. de verhoging van 25 000 tot 50 000 frank).

In de tweede plaats betekent de goedkeuring van het voorstel uiteraard een groter werkvolume voor de vrederechters. Die vermeerdering mag op 20 tot 50 pct. worden geraamd. Bovendien zullen juist de reeds overbelaste instanties opnieuw de eerste dupe zijn.

Ten derde zou niet blijken dat het verschuiven van de bevoegdheid naar de vrederechters op zichzelf een vermindering betekent van het werkvolume bij de rechtbanken van eerste aanleg. Met name ook omdat wordt gevreesd dat het aantekenen van beroep tegen vonnissen van vrederechters zal toenemen.

Volgens de Minister van Justitie zou de algemene conclusie enkel kunnen luiden dat, in tegenstelling met de lofwaardige bedoelingen van het voorstel, het probleem van de achterstand in gerechtszaken niet wordt opgelost, doch zich in het beste geval enkel verplaatst.

In elk geval meent de Minister ten aanzien van het voorstel een negatief advies te moeten uitbrengen, al was het maar omdat de te cumuleren uitgaven van de wetswijziging in 1979 en van het huidige voorstel op meer dan 130 miljoen frank moeten worden geraamd.

Deze zienswijze geeft onder de leden van de Commissie aanleiding tot een vinnige discussie. Zo stelt een lid dat de meerprijs waarnaar binnen de bevoegdheidsverruiming van de vrederechters wordt verwezen, in elk geval niet vergelijkbaar is met de meeruitgaven die moeten verwacht worden bij herschikking aan de hoven van beroep.

Een ander lid betreurt dat men op gezette tijden dreigt geconfronteerd te worden met voorstellen om de bevoegdheden *ratione summae* te wijzigen; dit lid suggereert een regeling bij koninklijk besluit.

Andere leden bestrijden dit uitgangspunt en stellen dat, als men aan de achterstand in gerechtszaken iets wil verhelpen, zulks zowel het toezicht van de wetgevende macht als het ter beschikking stellen van meer financiële middelen inhoudt.

L'intervenant relève en outre que, pour justifier la proposition, il faut tenir compte d'éléments qui ne concernent pas uniquement la hausse de l'indice des prix à la consommation, notée entre 1963 (indice 113,19) et mai 1982 (indice 348,48).

A cet égard, le Ministre de la Justice fait remarquer que la proposition aurait des conséquences plus importantes qu'il n'y paraît à première vue et que son adoption soulèverait de nombreuses objections.

Premièrement, elle entraînerait des dépenses supplémentaires qu'il faut estimer à un minimum de 54 millions de francs, d'autant plus qu'il faut également tenir compte des conséquences découlant de la révision prévue par la loi du 29 novembre 1979 (c'est-à-dire du relèvement de 25 000 à 50 000 francs).

Deuxièmement, l'adoption de la proposition accroîtrait, par la force des choses, le volume de travail des justices de paix. Cette augmentation serait probablement de 20 à 50 p.c. De plus, ce seraient une nouvelle fois les instances déjà surchargées qui seraient touchées les premières.

Troisièmement, il n'est pas évident que le fait d'accorder de nouvelles compétences aux juges de paix entraînerait automatiquement une réduction du volume de travail des tribunaux de première instance. C'est que, notamment, il faut craindre que les recours contre les décisions des juges de paix ne se multiplient.

Selon le Ministre de la Justice, la seule conclusion générale possible serait que, contrairement aux objectifs louables qu'elle poursuit, la proposition ne résout en rien le problème de l'arriéré judiciaire, mais ne fait — dans le meilleur des cas — que le déplacer.

Quoi qu'il en soit, le Ministre estime devoir émettre un avis négatif au sujet de la proposition, ne fût-ce que parce que les dépenses à cumuler, découlant, d'une part, de la modification de la loi en 1979 et, d'autre part, de la présente proposition dépasseraient, selon les estimations, les 130 millions de francs.

Cette façon de voir suscite une vive discussion parmi les membres de la Commission. C'est ainsi que l'un d'eux affirme que la dépense supplémentaire qu'entraînerait l'élargissement des compétences des juges de paix ne serait en aucune façon comparable à celle à laquelle il faudrait s'attendre en cas de réaménagements aux cours d'appel.

Un autre commissaire regrette que l'on risque régulièrement d'être confronté à des propositions visant à modifier les compétences *ratione summae*; il suggère que la matière soit réglée par arrêté royal.

D'autres membres combattent ce point de vue et déclarent que, si l'on veut résorber un tant soit peu l'arriéré judiciaire, il faut accepter les conséquences que cela implique, à savoir le contrôle du pouvoir législatif tout comme l'augmentation des moyens financiers fournis.

Een lid, bijgevallen of tegengesproken door andere leden, laat gelden dat een beperkte steekproef bij enkele gerechtelijke diensten er al duidelijk op wijst dat men een verhoging van de bevoegdheidsdrempel, die niet vergezeld zou zijn van andere maatregelen, als schadelijk bestempelt. Zo is, zonder personeelsverandering, de wetswijziging van 1979 aanleiding geweest tot een verhoging van het werkvolume bij de vrederechten van 18 tot 20 pct. Zowel de geografische herschikking van de rechtsgebieden als bijvoorbeeld de verlaging van de leeftijd om meerderjarig te worden geacht, zou een wezenlijke vermindering van het werkvolume bij de vrederechters betekenen. Hierop wordt gerepliceerd dat ter zake besprekingen lopende zijn, doch dat het geheel opnieuw stuit op bezwaren van budgettaire aard.

Een lid vraagt om na te gaan welke de weerslag zou zijn indien vorderingen die op geldsommen betrekking hebben, vlugger zouden worden afgehandeld : is het dan niet zo dat ook de registratierechten sneller worden geïnd ?

Daarbij aansluitend brengt een commissielid aan op verhoging van een aantal rechten, bijvoorbeeld rolrechten, aanpassing van de kosten in strafzaken. De meerinning die uit deze verhoging voortvloeit zou dan best kunnen dienen om een groter personeelsbestand te financieren.

Bij de discussie over artikel 1 van het voorstel, dat betrekking heeft op de bevoegdheid betreffende wisselbrieven en orderbrieven, merkt een lid op dat men hier nu precies te doen heeft met een materie die specifiek tot de bevoegdheid van de rechtbanken van koophandel behoort en dat eigenlijk alle specifieke zaken zouden dienen te worden toegewezen aan de rechtbank die daartoe speciaal is opgericht.

Hiertegenover stelt een ander lid dat vooral de rollen bij de rechtbanken van koophandel overbelast zijn en dat het zelfs weken kan duren voor een vordering op de rol wordt ingeschreven. Andere leden merken op dat de verhoging van de bevoegdheid algemeen moet blijven en dat er dus geen uitzonderingen mogen worden gemaakt.

Artikel 1 van het voorstel wordt aangenomen met 7 tegen 4 stemmen bij 1 onthouding.

Voor artikel 2 van het voorstel geldt dezelfde uitslag van stemming.

Ter gelegenheid van de behandeling van artikel 3 — optrekken van de bevoegdheid bij de summiererechtspleging (art. 1338 van het Gerechtelijk Wetboek) — wordt door een lid opgemerkt dat ook deze materie al geruime tijd voor een herziening is vatbaar gesteld, doch zonder concreet resultaat.

Ook artikel 3 wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 4, bij 1 onthouding.

Un membre, approuvé ou contredit par certains commissaires, fait valoir qu'un sondage restreint réalisé parmi quelques services judiciaires a déjà montré clairement qu'un élargissement des compétences, non accompagné d'autres mesures, est considéré comme préjudiciable. C'est ainsi qu'en l'absence d'adaptation des effectifs du personnel, la modification légale de 1979 a entraîné une augmentation de 18 à 20 p.c. du volume de travail des justices de paix. Par exemple, le redécoupage géographique des circonscriptions judiciaires et l'abaissement de la majorité amèneraient l'un comme l'autre une réduction sensible du volume de travail des justices de paix. Il est répliqué que des discussions sont en cours à ce sujet, mais que l'ensemble se heurte une nouvelle fois à des objections d'ordre budgétaire.

Un membre demande que l'on étudie les répercussions qu'aurait une instruction plus rapide des demandes ayant pour objet des sommes d'argent : est-il ou non exact que la perception des droits d'enregistrement s'en trouverait accélérée ?

Dans le prolongement de ce qui vient d'être dit, un commissaire insiste pour que l'on relève un certain nombre de droits, par exemple les droits de mise au rôle, et que l'on adapte les dépens en matière pénale. La plus-value résultant d'une telle augmentation pourrait très bien être consacrée à un renforcement des effectifs.

Lors de la discussion de l'article 1er de la proposition, qui concerne la compétence relative aux lettres de change et aux billets à ordre, un membre fait observer que cette matière relève précisément de la compétence spécifique des tribunaux du commerce et qu'en fait, toute affaire spécifique devrait être soumise au tribunal spécialement créé pour en connaître.

Un commissaire rétorque que c'est surtout dans les tribunaux du commerce qu'il y a encombrement des rôles et qu'il peut même falloir plusieurs semaines pour y voir inscrire une demande. D'autres membres soulignent que l'élargissement des compétences doit garder un caractère général et qu'il ne faut donc pas prévoir d'exceptions.

L'article 1er de la proposition est adopté par 7 voix contre 4 et 1 abstention.

L'article 2 de la proposition est adopté par un vote identique.

Lors de la discussion de l'article 3 (élargissement des compétences en cas de procédure sommaire, art. 1338 du Code judiciaire), un membre fait remarquer que cette matière a, elle aussi, été déclarée soumise à révision il y a un bon bout de temps déjà, mais qu'aucun résultat concret n'a encore été obtenu.

L'article 3 est également adopté par 7 voix contre 4 et 1 abstention.

Onder beding dat het opschrift van het ontwerp moet luiden « voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 573, 590 en 1338 van het Gerechtelijk Wetboek », wordt het geheel van het voorstel aangenomen met 7 tegen 4 stemmen bij 1 onthouding.

Dit verslag wordt goedgekeurd bij eenparigheid van de 14 aanwezige leden.

De Verslaggever,
G. VAN IN.

De Voorzitter,
E. COOREMAN.

NIEUW OPSCHRIFT

Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 573, 590 en 1338 van het Gerechtelijk Wetboek.

Moyennant le remplacement de l'intitulé de la proposition par le texte suivant : « Proposition de loi modifiant les articles 573, 590 et 1338 du Code judiciaire », l'ensemble de celle-ci a été adopté par 7 voix contre 4 et 1 abstention.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité des 14 membres présents.

Le Rapporteur,
G. VAN IN.

Le Président,
E. COOREMAN.

NOUVEL INTITULE

Proposition de loi modifiant les articles 573, 590 et 1338 du Code judiciaire.